

Motion till riksdagen 2008/09:A5

av **Berit Högman m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2008/09:5

Bättre genomförande av EG:s byggplatsdirektiv

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår förslagen i proposition 2008/09:5, den del som gäller att i arbetsmiljölagen 7 c § införa bestämmelser om att den som låter uppföra byggnads- och anläggningsarbete som inte omfattas av konsumentlagen kan överlåta sitt arbetsmiljöansvar på en uppdragstagare.

Motivering

EU-kommissionen har begärt ändringar i svensk lagstiftning angående samordningsansvar och utseende av samordnare m.m. Regeringen menar också att EU-kommissionen gett Sverige i uppdrag att göra det möjligt för byggherren att helt överlåta sitt arbetsmiljöansvar till en uppdragstagare, vilket vi inte anser vara i överensstämmelse med EU-kommissionens begäran.

Regeringens tolkning av EU:s byggplatsdirektiv 92/57/EEG leder till en onödigt omfattande åtgärd. De av EU-kommissionen kritiserade artiklarna 5 och 6 berör enbart samordnarens uppgifter. I EU:s byggplatsdirektiv 92/57/EEG anger endast att byggherrens uppgifter – men inte ansvar – kan fullgöras av en ställföreträdare. Av artikel 7 ”Byggherrens, hans ställföreträdarens och arbetsgivarens ansvarsområden” framgår i moment 1 att varken byggherren eller ställföreträdaren befrias från ansvar samt i moment 2 att artikel 5 och 6 (samordnarens uppgifter) inte inskränker det arbetsgivaransvar som föreskrivs i direktiv 89/391 EEG.

I den nu aktuella propositionen med rubriken Bättre genomförande av EG:s byggplatsdirektiv yrkas att det i arbetsmiljölagen 7 c § införs en regel om att den som låter uppföra byggnads- eller anläggningsarbete kan överlåta sitt ansvar beträffande arbetsmiljön på en uppdragstagare. Regeringen påpekar att uppdragstagaren på ett självständigt sätt ska ta detta ansvar.

Fel! Okänt namn på

Går det att avtala bort ansvar?

Följande frågor får inte något klarläggande i regeringens proposition: *Vem är ansvarig vid en olycka?* Regeringens förslag ger möjlighet att förskjuta det straffrättsliga ansvaret enligt 8 kap. 1 § AML till uppdragstagaren. Ett grundläggande krav på regel som förskjuter ett straffrättsligt ansvar är stor tydlighet – vilket saknas i förslaget förarbeten. Som det nu är upplagt kan byggherre och uppdragstagare tvista länge om vem som är ansvarig, med förseningar och förluster som följd för den som *lidit skada*.

Vad gäller för ett sådant avtal? Regeringens förslag anger enbart att avtalet ska vara skriftligt mellan den som låter uppföra byggnads- eller anläggningsarbete och uppdragstagaren. I förarbetena står inte något om vilken partsbildning som krävs för att sluta ett sådant avtal och inte heller något om kontroll av uppdragstagarens förmåga att utifrån arbetsmiljölagens regler genomföra avtalet.

Hur är avtalets rättsliga verkan mot andra aktörer, t.ex. Arbetsmiljöverket, fackliga organisationer och arbetstagare? Detta är inte belyst i förarbetena.

Konsekvenser av regeringens förslag

Det är beställaren som sätter ramarna för ekonomi och tidsplan vid byggnads- och anläggningsarbeten. En uppdragstagare i konkurrens med andra kan därför sällan betraktas som helt självständig gentemot sin uppdragsgivare. En uppdragstagare i byggbranschen hävdar sällan krav i sitt anbud på ersättning för att upprätta en arbetsmiljöplan, för samordningsansvar och för åtgärder som förbättrar arbetsmiljön.

Om lagstiftningen ändras så att den som låter uppföra byggnads- eller anläggningsarbete kan avskriva sig allt ansvar för en tillfredsställande arbetsmiljö, ökar risken för att oseriösa, svaga eller okunniga aktörer sänker nivån på arbetsmiljön.

Regeringens förslag öppnar för möjligheten att använda s.k. målvakter som tar ansvar utan att ta ansvar. En oseriös aktör kan sätta i system att lägga ned företag, gå i konkurs, sakna tillgångar eller finnas i annat land. Detta pressar seriösa företag till att ta genvägar när det gäller säkerhet och hälsa. Regeringens förslag riskerar att ge samhället och individen ökade kostnader för skador orsakade av arbetet. Beställarens byggnad eller anläggning finns dock kvar efter att en entreprenör är klar. En beställare kan därmed få en tydligare press på sig att ta sitt ansvar.

Regeringen föreslår en regel för privatpersoner som innebär att uppdragstagaren automatiskt har arbetsmiljöansvaret när ett objekt faller under konsumenttjänstlagen. Vi tillstyrker denna del i förslaget under förutsättning att det verkligen gäller privatpersoner och små objekt. En gräns när privatpersoner befrias från ansvar (belopps- eller timgräns) måste läggas fast och utformas så att beställare eller uppdragstagare inte kan undgå ansvar genom att t.ex. dela objekt i mindre delar eller lägga likartade objekt i serie.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 30 september 2008

Berit Högman (s)

Sylvia Lindgren (s)

Luciano Astudillo (s)

Patrik Björck (s)

Maria Stenberg (s)

Lars Lilja (s)

Ann-Christin Ahlberg (s)

Jennie Nilsson (s)